

Κοινωνική Δικαιοσύνη και εξ αποστάσεως εκπαίδευση σ' ένα κορωνοϊογενές πλαίσιο

Απόστολος Δαρόπουλος
ΣΕΕ ΠΕ70

ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

email: pekes@thess.pde.sch.gr

Ιστοσελίδα: <http://pekesthess.sites.sch.gr/>

Απρίλιος, 2020

- ανάλυση και ερμηνεία (φάση εξέλιξης)
- ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ανισότητες και εκπαίδευση
- ευάλωτες κοινωνικές ομάδες
- προτάσεις

Παραδοχές (1 & 2)

Η κοινωνική δικαιοσύνη ορίζεται:

- ως διαδικασία, «μία δυναμική κατάσταση» (Griffiths, 2003:55)
- ίση συμμετοχή σε μια δημοκρατική κοινωνία,
- ισότιμη κατανομή των πόρων σε όλα τα μέλη (Rawls, 2003; Jost & Kay 2010).

Εξ αποστάσεως εκπαίδευση αναφέρεται σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες κατά τις οποίες ο εκπαιδευόμενος βρίσκεται σε μια φυσική απόσταση από τον εκπαιδευτή του και χρησιμοποιεί κάποια μορφής τεχνολογία για να έχει πρόσβαση στο εκπαιδευτικό υλικό (Schlosser & Simonson, 2002) με στόχο τη διατήρηση της επαφής του/ης μαθητή/ριας με τη μαθησιακή διαδικασία.

Παραδοχές ⁽³⁾

Ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (ΕΚΟ), ευπαθείς ή ομάδες υψηλού κινδύνου ονομάζονται εκείνες οι ομάδες του πληθυσμού που έχουν περιορισμένη ή καθόλου πρόσβαση σε κοινωνικά και δημόσια αγαθά και ποιότητα ζωής (π.χ. στέγη, εργασία, ικανοποιητικό εισόδημα, εκπαίδευση, ιατρική περίθαλψη, κοινωνική ασφάλιση). Άτομα με σοβαρά παθολογικά προβλήματα, αναπηρίες, άτομα από θρησκευτικές ή πολιτισμικές μειονότητες, ρομά, μονογονεϊκές οικογένειες, πρόσφυγες, μετανάστες, παλιννοστούντες, πληγέντες από φυσικές καταστροφές κ.ά.) (Μπαλούρδος, κ.ά., 2014; 2011; Φακιολάς, 2006; Παπάνης, Γιαβρίμης, Βίκη, 2009).

Κοινωνικές ανισότητες και εκπαίδευση

Βάσει των ερευνητικών δεδομένων και μελετών (Bourdieu & Passeron, 1996; Coleman, 1966; Jencks, 1972; Bernstein, 1990; 2000) και στη χώρα μας (Λάμνιαν, 2002; Φραγγουδάκη, 1985; Μυλωνάς, 1982; 1986; 1990; Δήμου, 1999; Κασσωτάκης, 1981) έχει επιβεβαιωθεί ότι η σχολική επιτυχία των παιδιών εξαρτάται περισσότερο από παράγοντες οι οποίοι είναι ανεξάρτητοι από το σχολείο.

Η κοινωνικοοικονομική προέλευση είναι αυτή που, κυρίως, καθορίζει τη σχολική επιτυχία ή αποτυχία.

Τελικά, το σχολείο αναπαράγει την ήδη υπάρχουσα κοινωνικοοικονομική διαστρωμάτωση.

Διαπιστώσεις ⁽¹⁾

Digital shock (ψηφιακή καταπληξία), αφετηρία, βηματισμός.

Επιλογή, σε πρώτη φάση, εναλλακτικών τρόπων επικοινωνίας, π.χ. χρήση blog ή ιστοσελίδων του σχολείου, e-mail, χρήση των κοινωνικών μέσων δικτύωσης, σταθερής ή κινητής τηλεφωνίας.

Δυσκολία πρόσβασης και χρήσης στις προτεινόμενες πλατφόρμες (e-class, e-me, ΠΣΔ κ.λπ.) από μαθητές/ριες & εκπαιδευτικούς.

Αξιέπαινη η προσπάθεια των εκπαιδευτικών για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του εγχειρήματος.

60-80% των μαθητών/ριών έχουν ενεργοποιήσει λογαριασμό στις παραπάνω πλατφόρμες (μέχρι τώρα).

Διαπιστώσεις ⁽²⁾

Αναρτώνται πολλές εργασίες, σχεδιασμένες, κυρίως, για διά ζώσης περιβάλλοντα και υπάρχουν δυσκολίες ανατροφοδότησης των μαθητών/ριών.

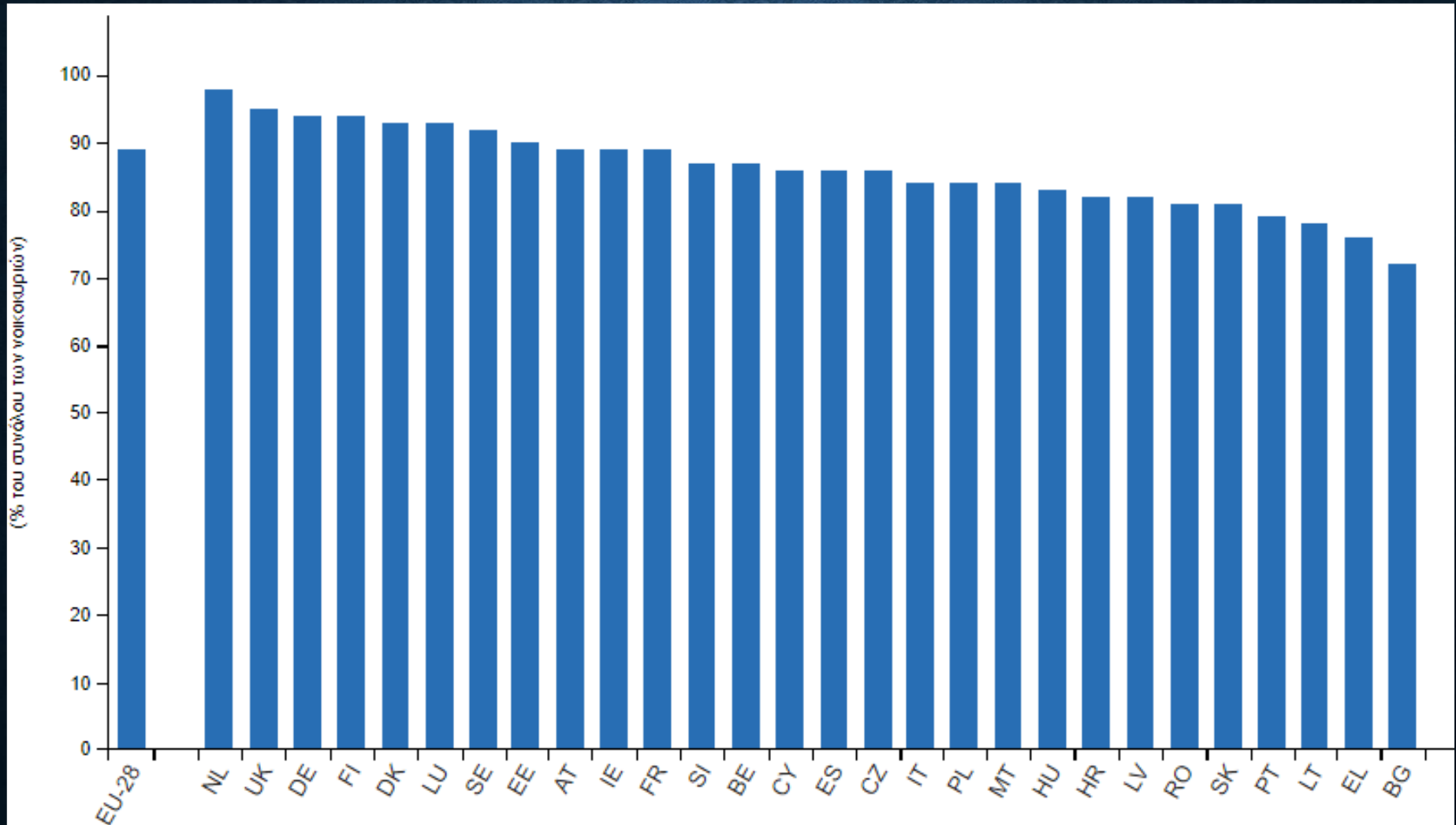
Ψηφιακός αναλφαβητισμός, κυρίως, των γονέων των ΕΚΟ .

Σε λίγες ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές απουσία ενσύρματης υποδομής πρόσβασης στο διαδίκτυο (πρόσβαση μόνο μέσω ασύρματης π.χ. 4G).

Χρήση παραδοσιακών μέσων («Δάσκαλοι αφήνουν εργασίες σε μπακάλικα ώστε να τις παραλάβουν μαθητές» (Κικινής, 2020).

Κίνδυνος διεύρυνσης του ψηφιακού χάσματος (digital divide).

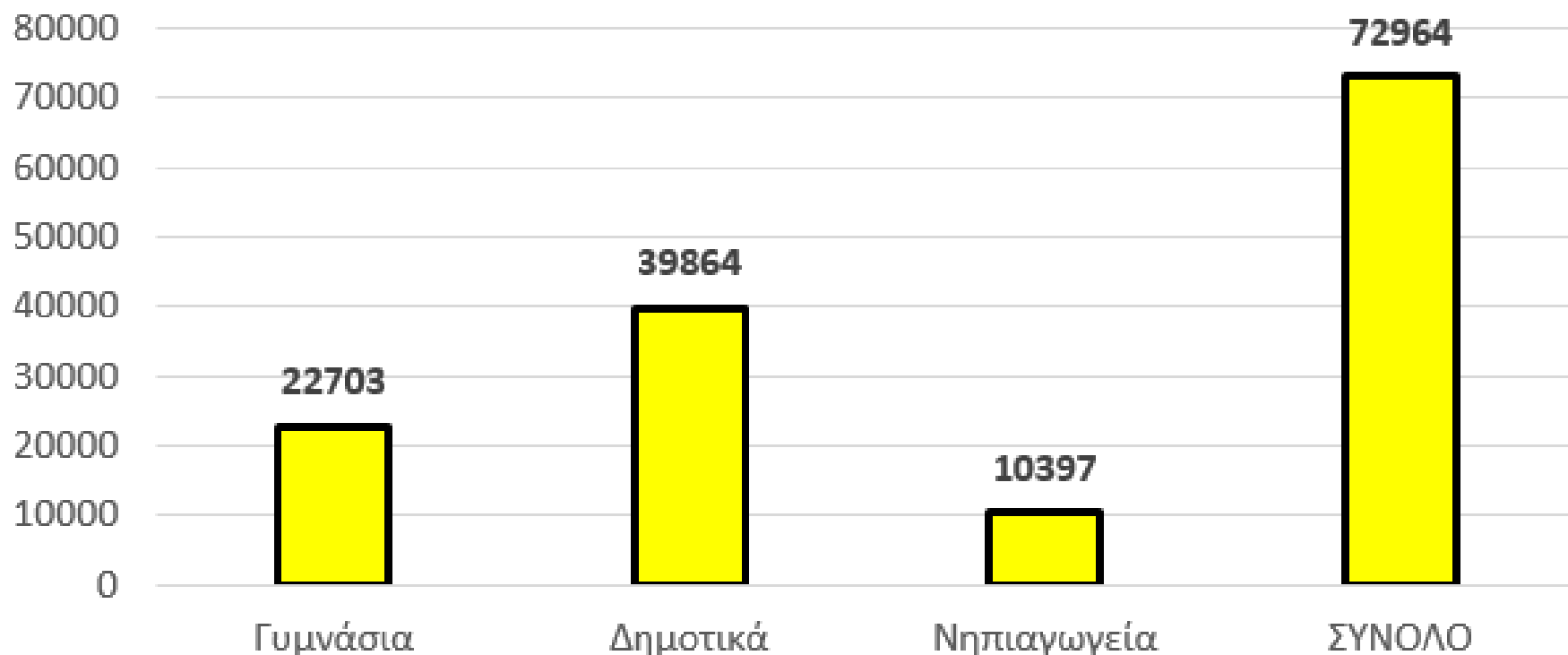
Πρόσβαση των νοικοκυριών στο διαδίκτυο

πηγή: Eurostat (διαδικτυακός κωδικός δεδομένων: isoc_ci_in_h), 2018. Ανακτήθηκε στις 2/04/2020.

Άθροισμα από ΣΧ. ΕΤΟΣ 2019-2020

ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ▼

Πηγή: Π.Δ.Ε.Θ.

Προτάσεις ⁽¹⁾

Απαραίτητος χρόνος προσαρμογής, αν και οι ανάγκες δεν το επιτρέπουν.

Σεβασμός στις ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας και του ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντός της.

Ορισμός χρονικών ορίων δεν βοηθάει...

Διατήρηση και ενίσχυση των εναλλακτικών τρόπων επικοινωνίας στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες μέχρι της ένταξης σε κάποια από τις πλατφόρμες.

Συνεργασίες μεταξύ των εκπαιδευτικών για να υπάρχει μία συνολική εικόνα τού τι ανατίθεται σε κάθε μαθητή/ρια.

Ιδιαίτερη προσοχή στην ανατροφοδότηση των μαθητών/ριών. Προτιμότερο λιγότερες εργασίες και σε βάθος ανατροφοδότηση παρά το αντίστροφο.

Προτάσεις ⁽²⁾

Εμπλουτισμός και ενίσχυση της παρουσίας της εκπαιδευτικής τηλεόρασης.

Έμπρακτη στήριξη της πολιτείας στις ΕΚΟ, παροχή υλικού κ.ά. (π.χ. το 1/3 ενός λογαριασμού τηλεφωνίας είναι φόροι).

Έμπρακτη συμβολή του ιδιωτικού τομέα (πάροχοι τηλεφωνίας, κόστος δεδομένων).

Ενεργοποίηση και υλική υποστήριξη από φορείς, ιδρύματα, ενώσεις προς στα μέλη ΕΚΟ κ.λπ.

Η κρίση αυτή να μετατραπεί ως ευκαιρία και τόσο η πολιτεία όσο και η κοινωνία να θέσει ως πρώτη προτεραιότητα τη δημόσια εκπαίδευση όχι σε επίπεδο προθέσεων και διακηρύξεων αλλά στην πράξη.

- ψυχραιμία,
- κριτική αξιολόγηση των δεδομένων,
- αλληλεγγύη,
- δημιουργικές συνεργασίες,
- ατομική και συλλογική συνεισφορά

ΚΑΙ

ΑΙΣΙΟΔΟΞΙΑ

Karl Popper, 1902-1994

Στη ζωή υπάρχουν δύο είδη ανθρώπων: οι αισιόδοξοι και οι απαισιόδοξοι. Οι απαισιόδοξοι έχουν συνήθως δίκιο. Αν όμως η ανθρωπότητα έφτασε ως εδώ, αυτό το χρωστάει στους αισιόδοξους.

Αναφορές

- Bernstein, B. (1990). *Class codes and control. The structuring of pedagogic discourse*, v.IV. Routledge & Kegan Paul.
- Bernstein, B. (2000). *Pedagogy, Symbolic Control and Identity, Theory, research, critique*, revised ed. USA: Rowman & Littlefield Publishers.
- Bourdieu, P. & Passeron, J. C. (1996). *Οι κληρονόμοι. Οι φοιτητές και οι κουλτούρα τους*. Αθήνα: Καρδαμίτσα.
- Coleman, J. S., Campbell, E. Q., Hobson, C. J., McPartland, J., Mood, A. M., Weinfeld, F. D., et al. (1966). *Equality of educational opportunity*. Washington, D.C.: National Center for Educational Statistics.
- Δήμου, Γ. (1999). Σχολική αποτυχία και κοινωνικός αποκλεισμός: Ενωσιολογικές διασαφηνίσεις. Στο: Κωνσταντίνου, Χ. & Πλειός, Γ. (Επιμ.), *Σχολική Αποτυχία και Κοινωνικός Αποκλεισμός: Αιτίες, συνέπειες και αντιμετώπιση*, 33-37. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Griffiths, M. (2003). *Action for social justice in education. Fairly different*. Open University Press.
- Jencks, C. et al. (1972). *Inequality: A Reassessment of the Effect of Family and Schooling in America*. Basic Books, Inc.
- Jost, J. T. & Kay, A. C. (2010). *Social justice: History, theory, and research*. In S. T. Fiske, D. T. Gilbert, & G. Lindzey (Eds.), *Handbook of social psychology* (pp. 1122-1165). Hoboken, NJ, US: John Wiley & Sons Inc.
- Κασσωτάκης, Μ. (1981): Η Επίδοση των Μαθητών Μ.Ε. σε Σχέση προς το Επάγγελμα και τη Μόρφωση του Πατέρα, το Οικογενειακό Εισόδημα και την Περιοχή του Σχολείου τους. Πανεπιστήμιο Αθηνών, Εργαστήριο Πειραματικής Παιδαγωγικής, Αθήνα.
- Κικινής, Αθ. (2020). Ήπειρος: Δάσκαλοι αφήνουν εργασίες σε μπακάλικα ώστε να τις παραλάβουν μαθητές που δεν έχουν ιντερνέτ! Διαθέσιμο στο: <https://www.alfavita.gr/>. Ανακτήθηκε στις 31/3/2020.
- Λάμνιαν, Κ. (2002). Κοινωνιολογική θεωρία και εκπαίδευση: Διακριτές προσεγγίσεις. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Μπαλούρδος, Δ. (2011). Επιπτώσεις της κρίσης στη φτώχεια και στον οικονομικό αποκλεισμό: αρχικές μετρήσεις και προσαρμοστικές πολιτικές. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 134-135, Α΄ - Β΄, 165-192.
- Μπαλούρδος, Δ., Σαρρή, Ν., Τραμουντάνης, Α. & Χρυσάκης, Μ. (2014). Ευάλωτες Κοινωνικά Ομάδες και διακρίσεις στην αγορά εργασίας. Ε.Κ.Κ.Ε. (Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών). Αθήνα: Παπαζήση.
- Μυλωνάς, Θ. (1982). Αναπαραγωγή των κοινωνικών τάξεων μέσα από τους σχολικούς μηχανισμούς. Αθήνα: Γρηγόρης
- Μυλωνάς, Θ. (1986). Ο σκοπός της ελληνικής εκπαίδευσης και οι κοινωνικοί προσδιορισμοί του. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 5, 163-198.
- Μυλωνάς, Θ. (1990). Κοινωνική αναπαραγωγή στο σχολείο. Θεωρία και εμπειρία. Αθήνα: Αρμός.
- Παπάνης, Ευστρ., Γιαβρίμης, Π. & Βίκη, Α. (2009). Καινοτόμες προσεγγίσεις στην Ειδική Αγωγή. *Εκπαιδευτική έρευνα για τις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού* Αθήνα: Σιδέρης.
- Rawls, J. (2003). *Θεωρία της δικαιοσύνης*. Αθήνα: Πόλις.
- Schlosser, L.A. and Simonson, M. (2002). *Distance Education: Definition and Glossary of Terms*, AECT.
- Φακιολάς, Ν. 2006. Αίτια και πολιτικές αντιμετώπισης του αναλφαριθμητισμού. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 120, 169-194.
- Φραγκουδάκη, Α. (1985). *Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης – Θεωρίες για την κοινωνική ανισότητα στο σχολείο*. Αθήνα: Παπαζήσης.